

► **Agrariërs vrezen voor gewassen door aanhoudende droogte**

Boeren knijpen 'm door tropische temperaturen

De aanhoudende hitte en droogte dreigen funest te worden voor gewassen. De Land- en Tuinbouworganisatie maakt zich zorgen en roept samen met het waterschap boeren op zich te melden als ze hun akkers willen beregenen. Doen ze dat niet, dan kan de droogte verstrekkende gevolgen hebben.

**Folkert van der Krol
Bas Boerma**

Hoeksche Waard

Zeker het zuiden van Nederland heeft dit jaar te maken met uitzonderlijke droogte. Waar in een normaal jaar zo'n 350 millimeter neerslag valt tussen januari en juni, tikte de neerslagmeter bij de 's-Graven-

deelse boer Henk Scheele dit jaar de 200 millimeter nog niet aan. Volgens hem moeten we voor een vergelijkbare droogte zelfs terug naar de jaren 70. „Zo droog als nu is het in geen 40 jaar geweest”, zegt hij.

Overleven

De kans dat de oogst op de akkers in de Hoeksche Waard en op Voorne-Putten daarom tegenvalt is aanzienlijk. Ui- en aardappelgewassen zijn vooral bezig met overleven, zegt Johan van Driel, bestuurder bij de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Noord in de Hoeksche Waard. „Zij zorgen eerst voor zaadjes die volgend jaar voor nieuwe gewassen kunnen zorgen. Maar door dat ze eerst aan het nageslacht denken, kan de opbrengst voor dit jaar

lager uitvallen.” Dat kan in het meest extreme geval verstrekkende gevolgen voor de agrariërs hebben. Van Driel: „Als de oogst tegenvalt kan het zijn dat boeren hun facturen niet meer kunnen betalen en ze in de problemen komen. En voor consumenten gaat de prijs omhoog.”

Boeren die op grote schaal hun land willen beregenen, moeten dat

“**Inlaten staan 24 uur open, zodat het zoete water de polder in gepompt kan worden**

– woordvoerster waterschap

melden bij het waterschap als ze tussen 20 en 300 kubieke meter nodig hebben. Agrariërs die nog meer water nodig hebben, dienen een vergunning aan te vragen. Het waterschap verkoopt nog geen 'nee' aan de boeren. „Er is voldoende water”, aldus de woordvoerster van Hollandse Delta.

Met die regeling wil het waterschap ook voorkomen dat boeren de sloten halsoverkop leegpompen, waardoor vissen, kikkers en andere dieren in de watertjes sterven.

Waterschap Hollandse Delta zet alles op alles om voldoende rivierwater de polders in te krijgen. „Alle inlaten staan 24 uur per dag open, zodat het zoete water de polders in kan worden gepompt”, zegt de woordvoerster. **P5**

► **'Verdamping zo groot dat we het niet meer kunnen bijhouden met beregenen'**

Kurkdroge akkers, lage opbrengst

Zelden werd er zoveel zoet water over de akkers rond Rotterdam uitgestort als dezer dagen. Vooral aardappelen en uien hebben het zwaar onder de brandende zon. „Alleen beregenen helpt.”

**Bas Boerma
Folkert van der Krol**

Hoeksche Waard/Voorne-Putten

Henk Scheele baalt als een stekker. Zijn beregeningsmachine is stuk. En dat zint de 's-Gravendeelse boer allermint. „Het is al sinds januari uitzonderlijk droog. Zo droog als nu is het in geen 40 jaar geweest”, zegt hij. „Dan heb je een beregeningsmachine hard nodig om je gewassen te laten groeien.”

Als zijn machine het straks weer doet heeft hij aan water geen gebrek, net als zijn agrarische collega's in de rest van de Hoeksche Waard en op Voorne-Putten. De geografische ligging van de eilanden is perfect. „Random stroomt zoet water dat we voor de beregening kunnen gebruiken als het waterschap de sluizen open zet”, zegt Scheele.

Boeren in Brabant en Zeeland hebben wat dat betreft minder geluk. „Brabant heeft onvoldoende beschikking over zoet water en in Zeeland is alles zout.”

Toch komen ook uit Korendijk geluiden over een gebrek aan vocht. Het waterschap pompt er het water uit het Spui in de sloten. „Maar als je als laatste in de rij zit om te sproeien, blijft er weinig water meer over”, zegt Heinenoorder Rob van der Kooij die in opdracht van de boeren het land besproeit.

De droogte dwingt de boeren tot het maken van keuzes. Scheele kiest vol overgave voor zijn 50 hectare aardappels. Die keuze heeft groten-deels te maken met de productie van zijn oogappeltje: de Hoeksche Chips. „Suikerbieten hebben lange wortels en kunnen tot diep in de grond naar water zoeken. Zij red-

▲ **Bas Herweijer, die eerstejaars land-uien in 's-Gravendeel teelt, werkt zeven dagen in de week van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat om zijn gewassen van vocht te voorzien.** FOTO QPHOTO

“**Voor de uien is het beter als er regen valt, maar voor mijn portemonnee niet**

– agrariër Bas Herweijer

den zichzelf wel. Uien hebben het lastiger, want als zij bijna volgroeid zijn hebben ze veel water nodig. Die oogst kan flink tegenvallen.”

Meindert Oudeman uit Zuidland zegt dat vooral de vroeg gepote aardappelen lijden, zeker als ze niet worden beregend. „De verdamping is zo groot dat we het niet kunnen bijhouden met beregenen”, zegt hij. „De gewassen gaan niet meteen dood, maar de droogte en warmte zorgen voor een lagere opbrengst.”

Bas Herweijer, die in 's-Gravendeel eerstejaars land-uien teelt, denkt dat ook. „We hebben al voor de derde keer het land beregend”, zegt hij. „Er zitten scheuren in de

grond, waardoor het water sneller wegloopt.”

Wel zit hij in tweestrijd. „Voor de uien is het beter als er regen valt, maar voor mijn portemonnee niet”, zegt hij. „Bij een landelijk lagere opbrengst stijgen de prijzen. Ik verdien meer aan 30 ton tegen 40 cent dan 60 ton tegen een dubbelte.”

Als het aantal kilo geteelde aardappelen tegenvalt, gaat de prijs omhoog. Patatboeren wachten handenwrijvend af. Scheele: „De enige die echt reageren zijn de frietfabrieken. Gegarandeerd dat er straks in de krant staat dat een frietje duurder wordt.” Lachend: „En vervolgens zakt die prijs niet meer.”

1.000 WONINGEN IN OUD-BEIJERLAND, 'S-GRAVENDEEL EN NUMANSDORP

▲ Piet van Leenen: „Wij willen niet dat er een kaasstolp over de Hoeksche Waard gaat.“

◀ De Hoeksche Waard wil gezinnen trekken door snel 1.000 en later nog eens 2.000 woningen te bouwen. ARCHIEFFOTOS

‘Snel meer huizenbouw’

Het bouwtempo in de Hoeksche Waard

moet snel worden opgeschroefd. Tussen 2020 en 2022 komen er, om te beginnen, duizend extra woningen bij in Oud-Beijerland, Numansdorp en 's-Gravendeel.

Folkert van der Krol
Hoeksche Waard

Dat blijkt uit de Woonvisie voor de Hoeksche Waard. Tot 2025 zouden de vijf gemeenten gezamenlijk 3.000 woningen bouwen, maar dat moet richting het dubbele, vinden ze. De helft is nodig vanwege het nog steeds groeiende aantal huishoudens. Met de bouw van nog eens 3.000 woningen wil de Hoeksche Waard voorkomen dat het aantal gezinnen op het eiland drastisch terugloopt, met alle gevolgen van dien.

Piet van Leenen schrok zich in december het apezuur bij het zien van de cijfers over de bevolkingsgroei in de Hoeksche Waard. De Oud-Beijerlandse wethouder – regionaal karrekter als het gaat om woningbouw – zag dat volgens de prognoses het totale inwoneraantal wel op peil blijft, maar dat het aantal gezinnen tot 2025 daalt van 15.000 naar 12.000.

Kinderen

„Dat is precies de categorie met schoolgaande kinderen, sporters en de generatie die kinderen voortbrengt“, zegt Van Leenen. „Zonder die gezinnen komt de vitaliteit van het gebied in gevaar.“

Sindsdien werd in de Hoeksche Waard gewerkt aan een nieuwe Woonvisie die voor 1 juli bij de provincie moet liggen. Tijdens een woonconferentie mochten tal van organisaties meedenken en -praten. „Wonen, werken, welzijn, mobiliteit en participatie van inwoners gaat al-

lemaal hand in hand“, zegt Van Leenen.

Hij ging daarna naar eigen zeggen ‘doorlopend op zendingreis’, onder anderen naar de provincie en naar collega-wethouder Ronald Schneider in Rotterdam. „Wij willen niet dat er een kaasstolp over de Hoeksche Waard gaat“, zegt Van Leenen. „Ik heb er daarom bij de provincie op aangedrongen om ons in elk geval alvast 1.000 extra woningen te gunnen. Dat lijkt te lukken. Rotterdam verzet zich daar ook niet tegen.“

De tijd voor woningbouwplannen is de Hoeksche Waard goedgezind. Voor het eerst in jaren kent het eiland weer een migratieoverschot.

6.000 woningen erbij geven de Hoeksche Waard geen totaal ander aanzien

–Piet van Leenen

Steeds meer gezinnen uit stedelijke gebieden weten de Hoeksche Waard te vinden. „Tot 2015 gingen er meer mensen, met name jongeren, weg. Sinds dat jaar hebben inwoners van de Hoeksche Waard geen voorrang meer bij het verdelen van de woningen. Dat merken we nu. Vorig jaar zaten we 700 in de plus en op dat schema lopen we dit jaar al voor. Dat is een verschil van 1.000 ten opzichte van tot 2015. Het betekent dat we

jaarlijks 300 extra woningen nodig hebben.“

Bovendien stijgen de woningprijzen in de Hoeksche Waard veel minder snel dan in Rotterdam. „Vergelijkbare huizen zijn in Rotterdam 40 procent duurder geworden en hier slechts 14“, weet Van Leenen. „Maar als dat de enige drijfveer is van mensen om in de Hoeksche Waard te komen wonen, is dat niet goed.“

Die mensen trekken weer weg als de woningmarkt verandert, denkt hij. „Maar ik heb veel nieuwe inwoners gesproken die vanwege de ruimte, de rust, de schone lucht en de veiligheid naar de Hoeksche Waard komen. Dit gebied is heel aantrekkelijk voor mensen die niet te zeer hechten aan echte stadse voorzieningen als theaters en bioscopen.“

Camping Pors

De colleges van de vijf gemeenten zijn het erover eens geworden hoe de

▲ De aanleg van de weg naar de Torensteepolder is al begonnen. Boven de geplande 179 woningen komen er volgens de plannen nog eens 210 extra.

woningen moeten worden verdeeld. In Oud-Beijerland, in de hoek van de N217 en de Stougjesdijk tegenover camping Pors verrijzen 550 nieuwe woningen, in de Torensteepolder naast de geplande 179 woningen nog eens 210 extra en aan de westzijde van 's-Gravendeel, net ten noorden van de N217, is een wijk met 250 nieuwe woningen ingetekend. Er komen zowel huur- als koopwoningen voor verschillende doelgroepen.

Volgens Van Leenen hoeven Hoeksche Waarders niet bang te zijn dat hun eiland wordt volgebouwd. „We willen de Hoeksche Waard wel puur houden. De groene long in een stadse regio, dat is de meerwaarde van dit gebied. Nu telt de Hoeksche Waard 35.000 woningen, straks rond de 41.000. Daar krijgt de Hoeksche Waard geen totaal ander aanzien van. De openheid, de dijken en kreken zijn de kracht van dit eiland en die mogen niet verloren gaan.“

Paspoort aan huis bezorgd

Hoeksche Waarders kunnen vanaf oktober hun paspoort thuis laten bezorgen. Inwoners hoeven dan niet twee keer in korte tijd naar het gemeentehuis.

Folkert van der Krol

Hoeksche Waard

Gemeenten in Nederland mogen sinds oktober vorig jaar paspoorten en identiteitskaarten laten rondbrengen. De Hoeksche Waardse gemeenten zijn nu ook van plan om hierop in te springen.

Het sluit aan op de wensen van de inwoners, stellen zij. „Bovendien is deze persoonlijke benadering een goed signaal in het kader van de toekomstige samenwerkingsvorm in de Hoeksche Waard”, schrijven de colleges in een gezamenlijk voorstel.

De Hoeksche Waard stevent af op een herindeling in 2019, al moeten de Tweede en Eerste Kamer daar nog mee instemmen. „Ook al wordt de gemeente grootschaliger en komt dienstverlening vanuit de gemeente mogelijk op grotere afstand te staan, we zorgen ervoor dat we dichtbij blijven”, aldus de colleges.

Kosten

Gratis is deze service niet. Inwoners betalen 4,95 euro voor het laten bezorgen van het reisdocument. Onder meer Nissewaard en Rotterdam hanteren hetzelfde tarief. De overige kosten zijn voor rekening van de gemeente (ruim 10 euro per document).

Het ministerie heeft twee gescreende bedrijven aangewezen die de reisdocumenten mogen bezor-

gen. Het gaat om AMP Logistic en Dynalogic. „Zij hebben betrouwbare bezorgafspraken waarbij veiligheid en vertrouwen centraal staan”, aldus de colleges.

Personeel van deze bedrijven haalt de reisdocumenten op en spreekt met de inwoners af wanneer deze worden langsgebracht. Ook neemt het bedrijf de oude documenten in en zorgt het voor de afhandeling. De reisdocumenten

De gemeente wordt grootschaliger, maar we zorgen ervoor dat we dichtbij blijven

–colleges Hoeksche Waard

kunnen van maandag tot en met vrijdag worden bezorgd van 08.00 tot 22.00 uur en op zaterdag van 08.00 tot 18.00 uur.

Jaarlijks vragen ongeveer 16.000 Hoeksche Waarders een nieuw reisdocument aan. Het is de meest gebruikte vorm van dienstverlening die de gemeenten aanbieden, gevolgd door uittreksels uit het bevolkingsregister en het verstrekken van rijbewijzen. De vijf gemeenten verwachten dat iets minder dan één op de vijf inwoners het paspoort of de identiteitskaart thuis wil laten bezorgen.

Coolblue opent langs A29

HEINENOORD Coolblue heeft een nieuwe opslagruimte in Heinenoord. De webwinkel gebruikt de 2.500 vierkante meter grote ruimte in het pand, waar ook Joulz en Stedin zijn gevestigd, voor de thuisbezorgservice.

Daardoor is de kans groot dat inwoners van de Hoeksche Waard steeds meer blauwe bestelbussen

van de webwinkel over het eiland zien rijden. Coolblue heeft voor Heinenoord gekozen vanwege de snelle toegang tot de A29.

Het opslagcentrum wordt elke dag vanuit de grote opslagdepots in Tilburg en Capelle aan den IJssel bevoorrad. De pakketten worden in Heinenoord ingeladen en door de regio aan huis bezorgd.

Na zwembaai mogelijk speeltuin bij Oude Tol

OUD-BEIJERLAND Nu de zwembaai bij de Oude Tol is opgeleverd wil de SGP-CU in het dorp doorpakken. De partij wil dat de gemeente Oud-Beijerland onderzoekt of de aanleg van een natuurspeeltuin langs het Spui mogelijk is.

De achterliggende gedachte van fractievoorzitter Alma Vervelde (SGP-CU) is om de jeugd meer opties te bieden. „Uit allerlei onderzoeken blijkt dat jongeren te weinig bewegen en te veel achter een scherm zitten”, zegt ze. Daardoor krijgen ze op jongere leeftijd last van slechte ogen en een slechte gezondheid vanwege een gebrek aan beweging.

Remco Veelenturf van BINT ziet een glorieuze toekomst voor een eventuele natuurspeeltuin bij de Oude Tol. Zijn partij wil al langer inzetten op een verdere ontwikkeling op zowel het water als het land. Ook de andere partijen in de gemeenteraad zijn positief over een dergelijk onderzoek.

Mocht er werk worden gemaakt van een speelplaats langs het Spui, dan gaat eindelijk een langgekoesterde wens van de gemeenteraad in vervulling.

In 2013 spraken meerdere raadsleden al de wens uit om een speelplaats in de natuur in te passen in het dorp. De Oude Tol lijkt daarvoor de beste optie vanwege de aanwezigheid van horeca, toiletten, douches, water en begroeiing waarin het speelpark kan worden opgenomen.

Subsidie

Over het geld hoeven ze zich in Oud-Beijerland geen zorgen te maken. De gemeente had een kwart miljoen uitgetrokken voor de aanleg van een zwembaai, maar kreeg van de provincie een ton terug in de vorm van subsidie. Die 100.000 euro kan volgens de raad worden besteed aan het compleet maken van het recreatiegebied aan de rand van het dorp.